

OLGA SMOLEŃSKA*

Rozwój innowacyjnych obiektów noclegowych oraz środków transportu i rekreacji we współczesnym pokoleniu millenialsów i neonomadów

Streszczenie. Artykuł prezentuje problematykę innowacyjności w podróżowaniu, w tym aktualne i pojawiające się trendy w zakresie obiektów noclegowych oraz środków transportu i rekreacji, popularnych zwłaszcza wśród najmłodszych pokoleń, wchodzących na rynek usług turystycznych. Poprzez zmianę współczesnego turysty i charakterystyczne cechy pokoleń ludzi wkraczających w dorosłość w XXI w. obrazuje możliwe konsekwencje oraz rozwój obiektów noclegowych i form przemieszczania się. Poszczególne tendencje omawiane są na wybranych przykładach oraz klasyfikowane. Artykuł zawiera również wyniki pilotażowego badania sondażowego, odzwierciedlające wskazany w teorii i praktyce kierunek, które mogą stać się podstawą dalszych pogłębionych badań.

Słowa kluczowe: przyszłość podróży, hotelarstwo, rekreacja, trendy, innowacyjność, innowacja, millenials, neonomada

1. Wprowadzenie

Współczesne podróżowanie i hotelarstwo wciąż zyskują nowe wymiary. W trendach na kolejne lata widoczne są zjawiska zupełnie zmieniające ten rynek – od podróżowania w coraz odleglejsze zakątki świata, głębiny morskie i przestrzenie kosmosu po zmiany w architekturze, wyposażeniu i sprzedaży usług (Smoleńska 2015; *Przyszłość podróży* 2015). Zmiany w architekturze hotelarskiej, rekreacji i transporcie widać już dziś, aczkolwiek nie są one jeszcze tak rozpowszechnione. Artykuł prezentuje wybrane trendy w zakresie innowacyjnych obiektów nocle-

---

* Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk o Ziemi, Katedra Geografii Przestrzennej i Turyzmu, e-mail: olgasmolenska@umk.pl, tel. 48 566 11 25 73.

gowych oraz środków transportu i rekreacji, zwłaszcza w odniesieniu do pokoleń i grup społecznych, które w największym stopniu zainteresowane są ich rozwojem i użytkowaniem – współczesnych nomadów i millenialsów (głównie pokolenia Y, ale również Z i R). Celem jest prezentacja i analiza przypadków potwierdzających tendencję do minimalizowania obiektów, ich coraz większej technologizacji i ekologizacji. Potwierdzają ją również wyniki przeprowadzonego sondażu pilotażowego.

2. Pokolenia millenialsów i neonomadów w rozwoju współczesnej turystyki

Pokolenie osób, które wkroczyły w dorosłość w XXI w., określa się ogólnie pokoleniem millenialsów, czyli urodzonych w latach 80. lub 90. XX w., których dzieciństwo i młodość zbiegły się w czasie z intensywnym rozwojem nowych technologii. Przewiduje się, że począwszy od 2015 r. ponad 50% podróżujących będą stanowić właśnie ich reprezentanci (Budyś 2015). Grupę tę tworzy przede wszystkim pokolenie Y, czyli osoby urodzone między 1980 a 2000 r., choć nadawanie pokoleniom tego rodzaju nazw to raczej domena kultury popularnej i mają one bardziej publicystyczny niż naukowy charakter, jak stwierdzają autorzy raportu *Odyseja 2014 (OMG... 2014)*¹. Pokolenie to cechuje się indywidualizmem, pewnością siebie, otwartością i tolerancją, ale też hedonizmem, poszukiwaniem nowości i zmian, kolekcjonowaniem doświadczeń i zaangażowaniem. W szczególności jednak związane jest z obecnością Internetu w codziennym życiu, w tym mediów społecznościowych. Sieć jest dla nich źródłem więzi społecznych, wiedzy i rozrywki (*OMG... 2014*). We współczesnej nauce, badaniach społecznych i marketingowych pojawiły się już klasyfikacje nowszych pokoleń, których przedstawiciele dopiero wkraczają na rynek. Jest to przede wszystkim pokolenie Z, czyli osób urodzonych po 1990 r., oraz najnowsze – R. Pokolenie Z jest jeszcze bardziej zaangażowane technologicznie, urodzone już w otoczeniu Internetu, żyjące w dobrobycie i w dużej mierze w świecie wirtualnym. Z kolei przedstawiciele nowej generacji – R, których zachowania i decyzje przeanalizowali niemieccy badacze w raporcie *Youth Shell 2015 (17th Shell Youth Study 2015)*, deklarują, że bardzo ważni są dla nich przyjaciele, rodzina i relacje partnerskie. Poszukują oni przede wszystkim bezpieczeństwa i pozytywnych relacji społecznych, nie idealizują jednak swojej przyszłości, lecz są gotowi zaryzykować, by była ona jak najlepsza.

¹ Firma Odyseja Public Relations specjalizuje się w badaniach i projektach związanych z komunikacją z młodym pokoleniem konsumentów. Swój raport opracowała wraz z Mobile Institute – agencją badawczą docierającą do konsumentów wyłącznie poprzez nowoczesne kanały.

Jak ci młodzi ludzie będą podróżować w przyszłości? Odpowiedź na to pytanie jest bardzo trudna, ale częściowo ukazuje ją opracowanie ekspertów Skyscanner (*Przyszłość podróży...* 2015), a także niektóre analizy UNWTO (*Tourism Towards 2030...* 2011). Mówi się jednak, że współczesny i przyszły turysta to przede wszystkim „nowoczesny nomada”. Analiza tego typu podróżników, ich sposobów przemieszczania się i używanych do tego celu obiektów i środków zmieniła dotychczasowe myślenie na ten temat (Klanten, Ehmann i Galindo 2015). Współcześni nomadowie mogą pracować z każdego miejsca na świecie i nieustannie zmieniać miejsce swojego pobytu. Taki tryb życia wynika jednak z ich świadomego wyboru, który odróżnia ich od pozostałych typów osobowości podróżniczej według Zygmunta Baumana² i jak twierdzi autor, jest ucieczką od cywilizacji i postindustrialnego zgiełku (1994). Neonomadę najlepiej charakteryzuje pragnienie ciągłego ruchu i zmiany, w odróżnieniu od przywiązanego do swojego stałego miejsca zamieszkania „zwykłego” turysty (Zielińska 2006). Jest to zazwyczaj osoba zamożna, którą stać na turystyczne dobra luksusowe. Julia Chaplin określiła ją nowym mianem: *gypset* (2012) (z ang. *gypsy* – cygan i *jet set* – dobrze sytuowana grupa społeczna), sama zaliczając się do tej grupy i tworząc o niej i dla niej platformę internetową z podróżniczymi poradami³.

3. Nowoczesne trendy architektoniczne w obiektach noclegowych

Architektura obiektów hotelarskich zmienia się dość często, wraz z trendami pojawiającymi się w tej dziedzinie budownictwa. Jednak zmiany dotyczące wyposażenia, wystroju czy architektury obiektów to nie tylko kwestia nowych materiałów czy pomysłów projektanta, ale również rozwoju technologii i oczekiwań ze strony gości. Opierając się na raportach Skyscanner (2015), można stwierdzić, że tendencje w tym obszarze zmierzają do projektowania hoteli budowanych z poszanowaniem środowiska, ale przede wszystkim wprowadzających wiele niewyobrażalnych jeszcze technologii. Architektura ta powinna jednak w dalszym ciągu spełniać założenia ponadpokoleniowego Le Corbusiera (1927; za Stępnik 2011), czyli zasad projektowania budynków jako funkcjonalnych „maszyn do mieszkania”. I tak, planuje się obiekty z interaktywnymi ścianami (w postaci cyfrowych paneli czy holograficznych wyświetlaczy z informacjami lub obrazami, których potrzebuje w danej chwili gość hotelowy) oraz o różnych oryginalnych kształtach i futurystycznych bryłach. Na uwagę w kwestii dostosowania obiektów do

² Oprócz nomady (wędrowca) wyróżnia on jeszcze spacerowicza, turystę i gracza.

³ www.gypset.com/ [23.11.2015].

potrzeb millenialsów i współczesnych nomadów zasługują jednak przede wszystkim hotele minimalistyczne i przenośne. Paweł Kobryński (2015) określa ten trend jako architekturę nomadyczną i uważa, że można mówić w architekturze o neonomadyzmie i neonomadach⁴. Są to gotowe obiekty lub ich projekty, dostosowane do dużej ruchliwości i zmienności przestrzennej wędrowców. Współczesny nomada może liczyć na wiele nowatorskich rozwiązań architektonicznych. Jednym z nich jest 1m² House, propozycja Van Bo Le-Metnzela⁵, obiekt noclegowy, który można zabrać ze sobą niemalże jak plecak. Taki pomysł, jak zauważa Kobryński (2015), można było już dostrzec w 1988 r. w pracach artystycznych Krzysztofa Wodczicki⁶. W ten trend wpisują się również istniejące od pewnego czasu hotele-tuby czy hotele-beczki, czyli materiały recyklingowe (nieużywane kręgi lub beczki) wykorzystane na rzecz minimalistycznych, ale komfortowo wyposażonych miejsc noclegowych, o znacznie niższych kosztach najmu niż tradycyjne obiekty. Ich przykładem może być Tubo Hotel w Meksyku czy Berlinie⁷. Na podobny pomysł, choć w formie prostej kubicznej bryły, wpadli też polscy architekci z grupy Front Architects, tworząc projekt Soc Hause (fot. 1), wzorowany na skandynawskich *hytte*, ogólnodostępnych chatach dla turystów podróżujących po bezdrożach⁸.

W kraju i za granicą istnieją też ciekawe i ekskluzywne formy hoteli dla osób lubiących odludzie i przyrodę, takie jak mniej lub bardziej luksusowe formy domków na drzewach lub swoistych ziemianek ukrytych w środku lasu. Przykładem jest Tree Hotel w Harrads w Szwecji⁹ czy pierwszy tego typu obiekt polski – apartamenty W Drzewach¹⁰. Oba oferują przestrzenie od 15 do 30 m², o wysokim standardzie, zawieszane w koronach drzew, spełniające warunek ograniczania niekorzystnego wpływu na środowisko. Z kolei Kolarbyn Ecolodge to ekohotel znajdujący się w Szwecji, którego obiekty są minimalistyczne, wręcz survivalowe, ponieważ w stworzonych na potrzeby gości ziemiankach nie ma prądu ani bieżącej wody. Do dyspozycji gości są tylko drewniane łóżka i kominek ogrzewany drewnem¹¹, choć nie są to wcale obiekty tanie. Uważa się bowiem, że z bezpłatnych czy tanich, a do tego stacjonarnych form noclegu nie skorzysta prawdziwy neonomada czy gypset.

⁴ <https://beslow.pl/slow/sen-o-wolnosc-nomadzi/> [20.11.2015].

⁵ www.designboom.com/architecture/van-bo-le-mentzel-one-sqm-house/ [20.11.2015].

⁶ <http://artmuseum.pl/en/filmoteka/praca/wodiczko-krzysztof-homeless-vehicle-project> [20.11.2015].

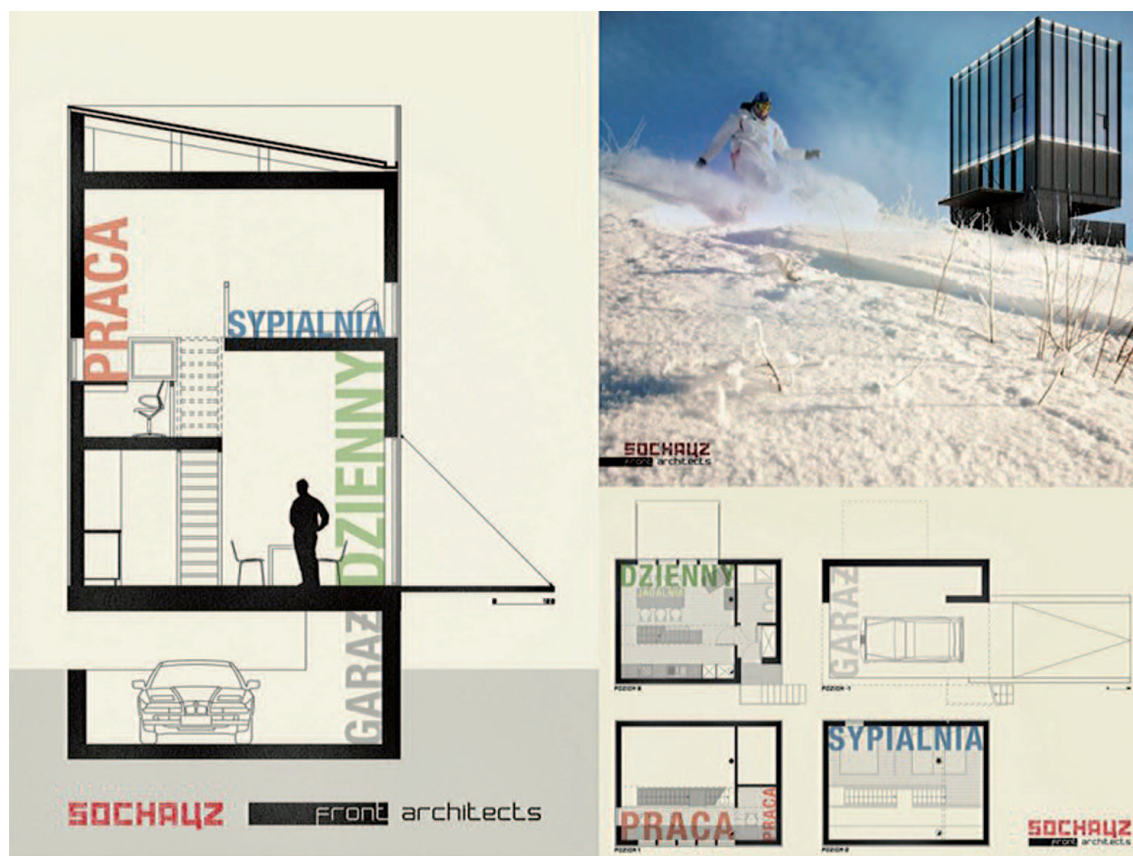
⁷ www.tubohotel.com/welcome/; <http://dornob.com/tube-hotel-stacked-sewer-pipes-take-hostel-to-new-heights/> [23.11.2015].

⁸ www.bryla.pl/bryla/1,86009,8721937,Soc_Hauz___dom_bez_wlasciciela.html [23.11.2015].

⁹ www.treehotel.se/en/ [25.11.2015].

¹⁰ www.wdrzewach.pl/ [25.11.2015].

¹¹ www.wildsweden.com/kolarbyn-ecolodge/ [25.11.2015].

Fot. 1. Projekt Soc Hause grupy Front Architects

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.frontarchitects.pl [23.11.2015].

Innymi rozwiązaniami są dość popularne w projektach sezonowych i społecznych, zwłaszcza dla bezdomnych, kontenery czy przenośne lofty. Trend ten przenosi się również na grunt hotelarstwa, gdzie np. spółka Snooze Box proponuje zamożnym Brytyjczykom noclegi w tego typu obiektach i planuje posiadanie co najmniej 5 tys. takich jednostek¹², zaś firma Gateway oferuje położone na odludziu kabiny¹³. Podobne rozwiązania zaproponował Loft Cube czy Micro Compact Home, z możliwością zakupu minimalistycznych, luksusowych kontenerów i domów, które można przenieść w dowolne miejsce i urządzić według własnego gustu¹⁴. Te przedsięwzięcia wykraczają już jednak poza działania związane z turystyką, gdyż dotyczą swoistego koczowniczego trybu życia i osiedlania się, łączą się jednak ze stałą cechą współczesnego nomady, jaką jest chęć zabierania ze sobą i przenoszenia własnej tożsamości i kultury.

¹² <http://snoozeboxhotel.co.uk/> [20.11.2015].

¹³ <http://getaway.house/> [20.11.2015].

¹⁴ www.loftcube.net/; www.microcompacthome.com/ [23.11.2015].

Z kolei Pop-Up Hotels opracowuje nietypowe lokalizacje luksusowo wyposażonych miasteczek namiotowych, umieszczając je w interesujących miejscach w Wielkiej Brytanii¹⁵. Taki trend, zwany *glamping* (od ang. *glamour* i *camping*), definiowany jest jako połączenie luksusu z tradycyjnym kempingiem, i obejmuje obiekty campingowe o bardzo wysokiej klasie i doskonałej lokalizacji¹⁶. Jego idea powstała na początku XX w. podczas safari. Glamping dotyczy głównie luksusowych namiotów, ale włączone w jego zakres zostały również inne obiekty o zbliżonej klasie i profilu (np. przyczepy, stodoły, gospodarstwa, domki, altany, jurty). Pierwszym obiektem tego typu w Polsce jest Glendoria Park¹⁷, którego przykładowy obiekt noclegowy prezentuje fot. 2.

Fot. 2. Glamping w Glendoria Park, Polska

Źródło: www.glendoria.pl/ [20.11.2015].

Zamożny, ale ruchliwy współczesny nomada wykorzystuje też inne rodzaje obiektów, np. „apartamenty na kółkach” – bogato, choć minimalistycznie wyposażone campery, przyczepy i inne obiekty noclegowe umożliwiające bezproblemowo

¹⁵ www.thepopuphotel.com/ [20.11.2015].

¹⁶ www.glamping.com/what-is-glamping/; www.fpiec.pl/post/2015/05/25/glampingbiwakowanieinabogato [20.11.2015].

¹⁷ www.glendoria.pl/glamping/ [20.11.2015].

we przemieszczanie się ze swoim dobytkiem. Jeden z najbardziej komfortowych i ekskluzywnych pojazdów tego typu oferuje grupa Kanus-Tabbert, jest to model campera zwany „Lifestyle”¹⁸. Jak określają go jego twórcy, to loft nad morzem, mobilna restauracja i rodzinny apartament w jednym. Przykładem współczesnego nomady, który podróżuje w ten sposób, jest Alessandro Puccinelli, jeżdżący w podobnej przyczepie po wybrzeżu Portugalii i tworzący projekt podróżniczo-fotograficzny „A Van in the sea”¹⁹.

Trudno określić, czy architektura nomadyczna na stałe wpisze się w trendy architektoniczne i podróżnicze turysty, którego eksperci Skyscanner określają skrótem TOM (ang. *Traveler of the Millenium* – podróżnik tysiąclecia). W Polsce wciąż widoczne jest duże przywiązanie do tradycyjnych wartości i posiadania stałego domu. Z pewnością jednak jest to trend, który rozwija się globalnie, a wiele krajowych pracowni architektonicznych czerpie z niego inspiracje.

Propozycja klasyfikacji pojawiających się trendów w zakresie architektury i budownictwa hotelarskiego dotyczy czterech tendencji:

- trendy i innowacje lokalizacyjne hoteli, w tym hotelarstwo neonomadyczne,
- trendy i innowacje architektoniczne, w tym futuryzm, cyfryzacja i automatyzacja obiektów,
- trendy i innowacje markowe – produktowe, w tym hotele ekologiczne i samoobsługowe,
- trendy i innowacje w usługach gościnności, w tym indywidualizacja i nowe technologie w usługach i sprzedaży (Smoleńska 2015).

W pilotażowym internetowym badaniu sondażowym, przeprowadzonym na potrzeby niniejszego artykułu, respondenci (w większości osoby do 30 lat, kobiety, mieszkające w miastach) deklarowali, że korzystali z tego typu technologii i obiektów w swoim doświadczeniu podróżniczym (40% odpowiedzi). Do wyróżniających się cech takich obiektów zaliczyli: interesującą i nowoczesną architekturę, automatyzację i sterowanie tabletem, tematyczność i bliskość natury (specyficzne położenie).

Wśród obiektów hotelowych, którymi respondenci byliby zainteresowani w przyszłości, wskazywali: hotele o specyficznej lokalizacji – na drzewach (ponad 50% wskazań), pod wodą, a także hotele ekologiczne, przenośne i na kółkach oraz o nowoczesnej architekturze. Większość badanych podkreśliła jednak, że nawet posiadając taki obiekt na własność, nie byłaby raczej w stanie zrezygnować ze stałego miejsca zamieszkania czy domu (ponad 40% odpowiedzi; takiej samej liczbie osób trudno to określić).

¹⁸ <http://caravan-center-air.pl/index.php/component/k2/item/1-knaus-lifestyle-apartament-na-kolkach> [20.11.2015].

¹⁹ <http://pieceofglass.blox.pl/2011/06/wspolczesni-nomadzi.html> [20.11.2015].

4. Nowoczesne środki transportu i rekreacji

Podobne tendencje można zauważyć w rozwoju współczesnych środków rekreacji, a nawet transportu. Pojawiają się tu również coraz bardziej minimalistyczne, a przy tym zaawansowane technologicznie projekty. Przykładem są nie tylko proekologiczne i elektryczne samochody, ale także najnowsze, bezzałogowe prototypy pojazdów. Samochód bezzałogowy to pojazd sterowany przez komputer, który porusza się bez fizycznego udziału kierowcy. Używają one technik typu lidar, radar, GPS czy widzenia komputerowego w celu nawigacji i omijania przeszkód, a ich projekty opracowują już niemal wszystkie duże koncerny samochodowe. Najślynniejszy stał się jednak pojazd opracowany przez firmę Google²⁰, choć pomysł ten został zainicjowany i upowszechniony już w 2004 r. przez Defense Advanced Research Projects Agency – DARPA, amerykańską agencję rządową zajmującą się rozwojem technologii wojskowej w Departamencie Obrony. Bardziej śmiało projekty zmierzają nawet w kierunku samochodów latających (np. słowacki Aeromobil 3.021). Pojazdy mechaniczne mają mieć przede wszystkim coraz mniejszy negatywny wpływ na środowisko oraz być mniej liczne, dlatego też równolegle intensywnie rozwija się idea car-polling, tj. udostępniania wolnych miejsc w samochodzie (np. inicjatywy BlaBlaCar czy Uber w Polsce), a także car-sharingu – publicznego najmu pojazdów w komunikacji miejskiej. W bardziej innowacyjny sposób, wykorzystując modele elektryczne, próbuje to wprowadzić zespół Toyoty w Grenoble²². Idee car-poolingu i car-sharingu z pewnością odpowiadają na potrzeby współczesnego TOM-a: zarówno neonomady, jak i millenialsa. Warto także zauważyć, że nowoczesny organizator turystyki nie potrafi się już obyć bez drona (ang. *unmanned aerial vehicle* – bezzałogowy statek powietrzny), umożliwiającego nie tylko promocję danego miejsca czy obszaru, ale także dotarcie do wielu miejsc dotąd niedostępnych. Ostatnią nowością opracowaną przez Chińczyków oraz węgierski zespół Bay Zoltán Nonprofit Ltd²³ są drony załogowe (fot. 3), które mogą zabrać na „podkład” nawet człowieka – potencjalnego turystę.

W przestrzeni turystycznej, zwłaszcza miejskiej, można również zauważyć rozwój innych środków transportu, odpowiadających zainteresowaniom prze-

²⁰ Samochody bezzałogowe w USA zostały dopuszczone prawnie do ruchu, m.in. w stanie Nevada, gdzie Google testuje swoje projekty.

²¹ www.aeromobil.com/ [26.11.2015].

²² www.toyota.pl/articles/cite-lib-by-hamo-nowy-model-transportu-miejskiego-w-oparciu-o-innowacyjne-pojazdy-elektryczne-toyota-i-siec-komunikacji-miejskiej.json [23.11.2015].

²³ <http://whatisflike.com/> [26.11.2015].

Fot. 3. Projekt Flika – drona załogowego (flicoptera)

Źródło: <http://iq.intel.pl/flike-pierwszy-zalogowy-dron/> [26.11.2015].

mieszczających się millenialsów. To, poza dobrze już znanymi quadami czy skuterami, coraz bardziej powszechne i widoczne elektryczne modele znanych środków transportu i rekreacji – kajaków, rowerów, deskorolek czy hulajnóg. Jest to już na tyle zaawansowana forma urządzeń rekreacyjnych, że są co najmniej trzy typy tradycyjnych deskorolek:

- cruisery – przeznaczone do surfowania po mieście, szybkiego przemieszczania się, zwrotów i niektórych tricków,
- fishboardy – podobne do cruiserów, ale krótsze i węższe, a tym samym małe i lekkie, przeznaczone do jazdy po nierównościach,
- longboardy – deski o większych rozmiarach i wadze, przeznaczone głównie do zjazdów, porównywane do snowboardu, wśród których wyróżnia się dodatkowo dwa podtypy²⁴: deski do downhillu – szybkiego zjazdu z góry oraz deski do freestyle’u, czyli akrobacji²⁵.

Modeli z napędem elektrycznym nie ma jeszcze tak wiele, ale już można zauważyć na rynku kilka ich form, z których w Polsce najbardziej popularne są *teslaboards*²⁶ oraz wchodząca na rynek *electric balance board* (tzw. smartnoga). Po-

²⁴ Według M. Pietruńko – użytkownika i zawodnika imprez sportowo-rekreacyjnych związanych z longboardem.

²⁵ <http://allegro.pl/artukul/rodzaje-deskorolek-cruiser-fishka-longboard-68403> [23.11.2015].

²⁶ <http://teslaboards.com/pl/> [23.11.2015].

nadto wśród środków komunikacji i rekreacji z elektrycznym napędem można wyróżnić następujące rodzaje:

– *segway* typu HT lub PT (ang. *Segway Human* lub *Personal Transporter*) – dwuśladowy, dwukołowy, jednoosobowy pojazd elektryczny, zasilany elektrycznie i sterowany komputerowo, który jest odpowiedzialny za utrzymanie równowagi (fot. 4).

Fot. 4. Wycieczka turystyczna segwayami

Źródło: <https://sunglidetours.wordpress.com/> [26.11.2015].

– *ekobike* – rower o napędzie elektrycznym,
– *electric-fishing-kayak* – kajak z napędem elektrycznym do podróżowania i łowienia,
– hulajnogi elektryczne i patrole hybrydowe – hulajnogi i jeździki z napędem elektrycznym lub hybrydowym.

Klasyfikacja pojawiających się trendów w zakresie środków transportu i rekreacji może być następująca:

– trendy i innowacje związane z nowymi technologiami, w tym pojazdy bezobsługowe i elektryczne,
– trendy i innowacje minimalistyczne, w tym ograniczające aktywność ruchową i ilościową pojazdów, ale zwiększające mobilność indywidualną,
– trendy i innowacje ekologiczne, w tym minimalizujące szkodliwy wpływ transportu na środowisko (Smoleńska 2015).

Taka klasyfikacja z pewnością nie obejmuje wszystkich pojawiających się sprzętów i innowacyjnych rozwiązań, ale porządkuje terminologię oraz rodzaje obiektów. Ponadto wskazuje na rosnące oczekiwania i tendencje w dziedzinie transportu i rekreacji. Jest to wyzwaniem nie tylko dla lokalnych władz, ale i organizatorów wypoczynku, aby tworzyć miejsca wypożyczania i korzystania z tego typu sprzętów, czego inicjatorem w Polsce w przypadku aut jest miasto Wrocław²⁷. Utrzymywana jest też jednak tendencja do dbania o aktywność fizyczną i zdrowie poprzez tradycyjne formy transportu i rekreacji (głównie rower) oraz tendencje eskapistyczne i ekologiczne w zakresie podróży i noclegów, zwłaszcza w przypadku starszych pokoleń.

We wspomnianym pilotażowym badaniu sondażowym ta sama badana grupa osób zgodnie wskazała, że wśród współczesnych form podróżowania i przemieszczania się dostrzega nowe trendy i technologie (80% odpowiedzi), a połowa już z nich skorzystała (były to głównie wypożyczalnie rowerów miejskich, car-sharing czy jazda na quadach). Większość respondentów deklaruje też chęć korzystania z takich form podróżowania lub komunikacji w przyszłości (podając liczne przykłady, w tym jazdę samochodem bezzałogowym, kajakiem elektrycznym, wykorzystanie drona lub car-sharingu), z różną częstotliwością (rekreacyjnie – zadeklarowało 40% badanych, jednorazowo lub regularnie – po 30%). Prawie wszyscy respondenci (90% odpowiedzi, 10% nie ma zdania) uważają, że przyszłość turystyki i transportu wiąże się z rozwojem takich form podróżowania i technologii, choć tylko 50% ma pewność, że to kierunek dobry (40% nie ma na ten temat zdania).

5. Podsumowanie

Prezentowany artykuł ma charakter przeglądowy i przedstawia wybrane współczesne i przewidywane trendy w zakresie obiektów noclegowych i środków transportu w turystyce i rekreacji, dostosowanych do charakteru i wymogów pokolenia millenialsów i neonomadów. Porządkuje stan wiedzy i rozwoju przedmiotów zainteresowania, co wydaje się potrzebne do dobrego zrozumienia kierunków rozwoju współczesnej rekreacji i turystyki, a także ich badań. Jest to swoiste studium przypadków i próba klasyfikacji pojawiających się trendów, które może stać się podstawą dalszych badań. Wyraźnie wskazuje na tendencje do minimalistycznych, proekologicznych i zaawansowanych technologicznie obiektów i urządzeń w zakresie podróżowania w XXI w. Trudno określić, jaki jest stopień zaawansowania tego rodzaju przemieszczania się i noclegu w Polsce oraz jakie

²⁷ <http://blogi.wroclaw.pl/media-i-promocja/miejska-wypożyczalnia-pojazdow-elektrycznych-we-wroclawiu/> [23.11.2015].

będą jego skutki, lecz jest dużo przykładów w tej dziedzinie, również z Polski. Rozwój w kierunku technologizacji i zainteresowanie takimi formami noclegu czy przemieszczania się są dostrzegane również wśród młodych pokoleń, na co wskazują wyniki przeprowadzonego sondażu. Postęp technologiczny w dużym stopniu determinuje nie tylko naszą kulturę, ale i podróżowanie. Czy będzie to jednak technopol w pesymistycznym rozumieniu Neila Postmana (1992), czy też optymistyczne medium według Marshalla McLuhana (1964; 2004), trudno dziś jednoznacznie stwierdzić. Może to być jednak dobry kierunek analiz i badań rynkowych tego zjawiska.

Literatura

- 17th Shell YouthStudy 2015. Raport ekspertów Shell (2015), <http://s05.static-shell.com/content/dam/shell-new/local/country/deu/downloads/pdf/flyer-zur-shell-jugendstudie-2015-auf-englisch.pdf> [20.11.2015].
- Bauman Z. (1994), *Ponowoczesne wzory osobowe*, w: idem, *Dwa szkice o moralności ponowoczesnej*, Warszawa: Instytut Kultury.
- Budyś B. (2015), Design dla pokolenia millenialsów, *Hotelarz*, 10: 32-37.
- Chaplin J. (2012), *Gypset Travel*, New York: Assouline Publishing.
- <http://allegro.pl/artukul/rodzaje-deskorolek-cruiser-fishka-longboard-68403> [20.11.2015].
- <http://artmuseum.pl/en/filmoteka/praca/wodiczko-krzysztof-homeless-vehicle-project> [20.11.2015].
- <http://blogi.wroclaw.pl/media-i-promocja/miejska-wypożyczalnia-pojazdow-elektrycznych-we-wroclawiu/> [23.11.2015].
- <http://dornob.com/tube-hotel-stacked-sewer-pipes-take-hostel-to-new-heights/> [23.11.2015].
- <http://getaway.house/> [20.11.2015].
- <http://iq.intel.pl/flike-pierwszy-zalogowy-dron/> [26.11.2015].
- <http://pieceofglass.blox.pl/2011/06/wspolczesni-nomadzi.html> [20.11.2015].
- <http://snoozeboxhotel.co.uk/> [20.11.2015].
- <http://teslaboards.com/pl/> [23.11.2015].
- <http://whatisflike.com/> [26.11.2015].
- <https://sunglidetours.wordpress.com/> [26.11.2015].
- Klanten R., Ehmann S., Galindo M. (2015), *The New Nomads: Temporary Spaces and a Life on the Move*, Berlin: Gestalten.
- Kobryński P., *Sen o wolności (nomadzi)*, *czasopismo internetowe SLOW*, <https://beslow.pl/slow/sen-o-wolnosci-nomadzi/> [20.11.2015].
- McLuhan M. (2004), *Zrozumieć media: Przedłużenia człowieka*, Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne.
- OMG, *czyli jak mówić do polskich milenialsów. Raport ekspertów Odyseja Public Relations* (2014), <http://mobileinstitute.eu/files/omg-millenialsi-2014.pdf> [20.11.2015].

- Postman N. (1992), *Technopoly. The surrender of culture to technology*, New York: Knopf.
- Przyszłość podróży 2024. Raport ekspertów Skyscanner (2015), <http://www.skyscanner2024.com/#intr> [1.11.2015].
- Smoleńska O. (2015), Innowacyjność i futurizm w rozwoju destynacji, architektury oraz usług gościnności w hotelarstwie XXI wieku, w: R.D. Tauber, E. Mucha-Szajek (red.), *Współczesne problemy w turystyce i rekreacji*, Poznań: Wyd. WSHiG.
- Stępnik Ł. (2011), <http://teoriaarchitektury.blogspot.com/2011/02/le-corbusier-i-pierre-jeanneret-piec.html> [23.11.2015].
- UNWTO (2011), *Tourism Towards 2030. Global Overview*, Madrid.
- www.aeromobil.com/ [26.11.2015].
- www.bryla.pl/bryla/1,86009,8721937,Soc_Hauz___dom_bez_wlasciciela.html [23.11.2015].
- www.designboom.com/architecture/van-bo-le-mentzel-one-sqm-house/ [20.11.2015].
- www.fpiec.pl/post/2015/05/25/glampingbiwakowanienabogato [20.11.2015].
- www.frontarchitects.pl [26.11.2015].
- www.glendoria.pl/glamping/ [20.11.2015].
- www.gypset.com/ [23.11.2015].
- www.toyota.pl/articles/cite-lib-by-hamo-nowy-model-transportu-miejskiego-w-oparciu-o-innowacyjne-pojazdy-elektryczne-tooty-i-siec-komunikacji-miejskiej.json [23.11.2015].
- www.treehotel.se/en/ [20.11.2015].
- www.tubohotel.com/welcome/ [23.11.2015].
- www.wdrzewach.pl/ [25.11.2015].
- www.wildsweden.com/kolarbyn-ecolodge/ [25.11.2015].
- Zielińska M. (2006), *Pielgrzym, nomada czy turysta? Problem mobilności studenckiej na przykładzie studentów Zagranicznych uniwersytetu w Linköping* (praca magisterska), Gdańsk: Uniwersytet Gdański.

The development of innovative accommodations and means of transport and recreation among contemporary generations of millennials and neonomads

Abstract. This article presents problems of innovations in tourism. The author presents current and future trends in accommodations and means of transport and recreation, which are popular especially among generations of the XXI century. Through the change in the modern tourists (neonomads) and characteristics of future generations (millennials), the author illustrates the possible consequences for the development of hotels and means of recreation. This article presents various trends by selected examples, as well as, an attempt to classify them. It also contains the results of a pilot survey, reflecting the direction indicated in theory and practice. These results can be an inspiration for further in-depth research.

Keywords: future of tourism, travel trends, innovation, hotels, recreation, generations, millennials, neonomads